

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — План за инвестиции за устойчива Европа — План за инвестиции на Европейския зелен пакт“

(COM(2020) 21 final)

(2020/C 311/09)

Докладчик: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Съдокладчик: **Petr ZAHRADNÍK**

Консултация	Европейска комисия, 6.2.2020 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	13.5.2020 г.
Приемане на пленарна сесия	10.6.2020 г.
Пленарна сесия №	552
Резултат от гласуването	220/1/8
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. В настоящия момент пандемията от коронавирус представлява приоритет номер едно за Европа, за да се преодолее несигурността, която би могла да доведе до сериозна промяна в ориентацията и разпределянето на бюджета на ЕС. ЕИСК силно препоръчва укрепването на следващата многогодишна финансова рамка (МФР) и временното разширяване на тавана на бюджетните разходи до 2 %, което би осигурило необходимите фискални средства и би могло да подкрепи емитирането на обществени облигации като част от мощен план за възстановяване.

1.2. Комитетът приветства неотдавнашното споразумение на Еврогрупата⁽¹⁾, която предлага отпускането на 540 милиарда евро за подпомагане на работниците, предприятията и държавите членки, като същевременно приема и по-голяма гъвкавост в правилата на ЕС относно Европейския фискален пакт.

1.3. Съветът на ЕС следва да постигне споразумение относно Фонда за възстановяване⁽²⁾ и МФР преди лятната ваканция, в съответствие с предложението на Европейската комисия от 27 май, за да проправи пътя към икономическото възстановяване на Европа, както и да укрепи зеления и цифровия преход, предвидени в Европейския зелен пакт.

1.4. Освен това Комитетът отдава дължимото на бързата и съгласувана солидарна реакция на всички заинтересовани институции на ЕС⁽³⁾.

1.5. Избухването на COVID-19 ще окаже значително отрицателно въздействие върху постигането на целите за устойчиво развитие и на целите на Европейския зелен пакт. Поради тази причина ЕИСК наблюдава на необходимостта тази непосредствена заплаха да бъде преодоляна във възможно най-кратък срок и усилията за възстановяване да се съсредоточат без излишно забавяне върху ЦУР и Зеления пакт.

(1) https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Report+on+the+comprehensive+economic+policy+response+to+the+COVID-19+pandemic

(2) ЕС от следващо поколение — 750 млрд. евро

(3) По-специално: Предложението на Европейската комисия за оптимизиране на използването на настоящия бюджет по всеобхватен, достъпен и гъвкав начин, а именно Фонда за солидарност на ЕС, Инициативата за инвестиции в отговор на коронавируса (пакети I и II) и повторното активиране на Инструмента за спешна подкрепа (ESI); временната подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение (SURE), Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD); програмата на Европейската централна банка за закупуване на активи в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия, (PEPP) с разширени допустими активи и намаляване на обезпеченията; ролята на надзорните органи за своевременно разглеждане на регулаторните финансови изисквания; инициативата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за създаване на общоевропейски гаранционен фонд за МСП; Инициативата в отговор на кризата на Европейския институт за иновации и технологии (EIT).

1.6. Освен временните мерки за солидарност, ЕИСК призовава за възстановяване на Европейската функция за стабилизиране на инвестициите (EISF), както и за незабавно прилагане на бюджетния инструмент за конвергенция и конкурентоспособност (BICC), като неговият размер в МФР за периода 2021—2027 г. се увеличи.

1.7. Необходимо е нов зелен и социален пакт за обединяване на гражданите в цялото им многообразие, националните, регионалните и местните власти, социалните партньори, гражданското общество и промишлеността за работа в тясно сътрудничество с институциите и консултативните органи на ЕС.

1.8. Планът за инвестиции за устойчива Европа (SEIP) е първата всеобхватна политическа мярка с оглед изпълнение на много амбициозните цели за неутралност по отношение на въглеродните емисии до 2050 г. в съответствие със Зеления пакт на ЕС.

1.9. Въпреки че приветства амбициите на Зеления пакт, ЕИСК изразява съжаление във връзка с липсата на съгласуваност с отделените бюджетни средства в Многогодишна финансова рамка, които са далеч под поисканото от Европейския парламент и ЕИСК — 1,3 % от БНД на държавите членки — с цел да се гарантира, че всяко конкретно действие може да достигне пълния си обхват, без да се жертват други.

1.10. ЕИСК изразява също така съмнения относно ефективността на интегрирането на въпросите, свързани с климата, във всички програми на ЕС и призовава държавите членки да включат организациите на гражданското общество в насърчаването на свързаните с климата разходи на ЕС. Националните планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК) и националните програми за реформи (НПР) са ключови стъпки, в които могат да включват групи, работещи в областта на околната среда и на гражданските права.

1.11. ЕИСК приветства механизма за справедлив преход, но изразява съжаление във връзка с очевидно недостатъчните бюджетни средства, отделени за фонда за справедлив преход (7,5 милиарда евро за постигане на финансиране на стойност 100 милиарда евро). Това ще трябва да бъде компенсирано от прехвърляния на средства от ЕФРР/ЕСФ+ и съфинансиране от държавите членки, както и от очакваните големи частни инвестиции и механизма към ЕИБ за отпускане на заеми в публичния сектор.

1.12. Успехът в тази област зависи от съюзите (ЦУР 17 на ООН *Партньорства за целите*) между частния и публичния сектор по отношение на финансирането и споделените отговорности, както е видно от бурното развитие на пазара на „зелени“ облигации.

1.13. ЕИСК изразява подкрепата си за цялостния подход и горещо приветства стимулите за публични и частни инвестиции и финансиране, по-специално за екологосъобразните обществени поръчки и очакваната подкрепа посредством по-гъвкави правила за държавната помощ.

1.14. ЕИСК подкрепя също така подобряването на фискалното управление на ЕС, като се вземат предвид рисковете за устойчивостта и се извлекат поуки от наблюдението на най-добрите практики за екологосъобразно бюджетиране и фискалните планове. Освен това за допълване на политиката на стимули е необходимо и подходящо данъчно третиране на колективните микрофинансисти и дарителите.

1.15. Необходимо е също така да бъде завършен европейският икономическият и паричен съюз (реформа на Договора за европейския механизъм за стабилност (ЕМС) заедно с бюджетния инструмент за конвергенция и конкурентоспособност (BICC) и европейската схема за застраховане на депозитите (ЕСЗД)), за да се развие ефективен и интегриран съюз на капиталовите пазари и банков съюз, който да обхваща всички държави членки и да бъде насочен към по-нататъшна хармонизация.

1.16. ЕИСК призовава за подобряване на процеса на европейския семестър, свързан със Зеления пакт, посредством поставяне на ЦУР в центъра на разработването на политиките на ЕС, както и за създаване на по-всеобхватна таксономия на ЕС, включваща социалното измерение.

1.17. ЕИСК счита, че и публичният, и частният сектор би трябвало да използват едни и същи стандарти не само по отношение на таксономията, но и по отношение на оповестяването на нефинансова информация. ЕИСК приветства следващия преглед на Директивата относно оповестяването на нефинансова информация, надявайки се той да е достатъчно задълбочен, за да насърчи предприятията да осъзнаят истинското въздействие на тази информация. Това би трябвало да бъде свързано с прилагането на стандартизирани екологични и социални клаузи в обществените поръчки.

1.18. ЕИСК призовава за по-задълбочено и по-добро използване на публичните статистически източници, като се укрепи ролята на Евростат и на регионалните публични регистри, за да се предоставят надеждни данни, свързани с изпълнението „от гледна точка на устойчивостта“.

1.19. ЕИСК подчертава колко е важно на всички потенциални ползватели да се предостави точна и лесно достъпна информация, за да се улесни допълнително съобразената с конкретните условия консултативна и техническа помощ. Никой не бива да бъде изоставен!

1.20. Правилните умения за екологосъобразните работни места са предпоставка за осъществяването на прехода към по-екологосъобразна и справедлива икономика. ЕИСК се застъпва за по-ясни стратегии за предвиждане на уменията и за професионално обучение със съответните пътни карти, за да може работната сила да се подготвени за бъдещите нужди във всички сектори и за се поддържа подготвена.

1.21. ЕИСК предлага държавите — членки на ЕС, да подобрят програмите за финансово образование чрез включване на устойчивото финансиране, като насърчават публичните администрации на всички равнища да въведат данъчни стимули за предприятията и физическите лица да инвестират в екологични инициативи със социално въздействие.

2. Контекст

2.1. Планът за инвестиции на Европейския зелен пакт, известен още като План за инвестиции за устойчива Европа, представлява първата конкретна политическа реакция за постигане на определените в Европейския зелен пакт много амбициозни цели за неутралност по отношение на въглеродните емисии. В това си качество той е инвестиционният стълб на Европейския зелен пакт, който би трябвало да бъде допълнен с очаквани разпределени средства за инвестиции в размер на 260 млрд. евро годишно до 2030 г., около 1,5 % от БВП за 2018 г. по отношение на допълнителните годишни инвестиции в енергийната и транспортната система и свързаната с тях инфраструктура само между 2020 г. и 2030 г.

2.2. За успеха на този подход е жизненоважно наличието на източници на частен капитал. Подходът представлява нов вид обществен договор между частния и публичния сектор за финансиране на проекти от най-голямо значение, които са в полза на обществения интерес.

2.3. В многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. (МФР) е определена обща цел от 25 % за интегриране на въпросите в областта на климата във всички програми на ЕС. Не трябва да се губи инерцията на движението към реално и задълбочено изпълнение на Европейския зелен пакт, при което това огромно планетарно предизвикателство трябва да се преодолее с политическа амбиция и високо равнище на техническа ефективност. Европейският зелен пакт наистина може да се смята за „гръбнак“ на бъдещата икономическа конфигурация на ЕС, потенциалното начало на основна промяна и повратна точка. Той би могъл да е символ на общата европейска добавена стойност и световната водеща роля на ЕС.

2.4. Трябва да се съберат финансови ресурси и подходящи инструменти и те да бъдат координирани с държавите членки, техните региони и градове, както и обхватът им да бъде разширен към международната сцена. За тази цел пътната карта на Зеления пакт включва основни действия в областта на климата, енергетиката, мобилността, промишлената стратегия за чиста и кръгова икономика, селскостопанската политика, биологичното разнообразие и цифровизацията, като устойчивостта се интегрира посредством план за инвестиции на Европейския зелен пакт и обновена стратегия за устойчиво финансиране. Това е основен компонент на механизма, който има за цел да мобилизира 1 трилион евро устойчиви частни и публични инвестиции до 2030 г., както и да вземе под внимание последващите социални въздействия.

2.5. Механизмът за справедлив преход (МСП), включително Фондът за справедлив преход (ФСП)⁽⁴⁾, който е в допълнение към предложението на Комисията за следващата МФР, има амбицията да достигне 100 милиарда евро инвестиции, които да бъдат мобилизирани за периода 2021—2027 г. Той би трябвало да допринесе за смекчаване на въздействието, което преходът към неутралност на Съюза по отношение на климата оказва на социалната икономика, околната среда и сферата на труда на регионално равнище.

2.6. Освен това за прехода на ЕС към неутралност по отношение на климата Фондът за иновации и Модернизационният фонд ще бъдат финансирани посредством част от приходите от квоти за емисии на парникови газове (най-малко 25 милиарда евро през следващите десет години); трябва да се отбележи обаче, че от Модернизационния фонд ще бъдат финансирани само 10 държави — членки на ЕС.

⁽⁴⁾ COM(2020) 22 final.

3. Общи бележки

3.1. Понастоящем Европа се намира в здравна и икономическа криза, предизвикана от пандемията от коронавирус. Отговорът и на двете кризи трябва да бъде координиран от всички европейски институции за необходимата продължителност.

3.2. ЕИСК приветства предоставените значителни ресурси за справяне със здравната и икономическа криза, които помагат на държавите членки да увеличат средствата, предназначени за инвестиции, да гарантират ликвидността на предприятията⁽⁵⁾, да запазят работните места и да защитят безработните. Тези подходящи стъпки би трябвало да бъдат последвани от одобряването на европейската презастрахователна схема за обезщетения при безработица.

3.3. 20-те милиона предприятия в Европа са съществено важни за успеха в тази област, но мащабът на мобилизираните инвестиции трябва да бъде пропорционален на мащаба на предизвикателствата. Във връзка с това е от първостепенно значение държавите членки и институциите на ЕС да са готови да надмогнат това, което ги разделя.

3.4. Междувременно финансирането от ЕС би трябвало да бъде структурирано така, че да се избегне дублиране и припокриване, за да бъдат отразени предложенията на Комисията⁽⁶⁾.

3.5. ЕИСК поставя под въпрос действителната способност на предложението на Комисията за МФР за периода 2021—2027 г. да удовлетвори потребностите на Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт. След като се посочва, че до 2030 г. са необходими 2,6 трилиона евро „допълнителни инвестиции“, сумата от 1 трилион евро, към която се стреми планът, е далеч от постигането на неговата цел. Липсата на точност на някои от предвидените механизми и програми затруднява определянето на действителния му обхват.

3.6. ЕИСК препоръчва да се предоставят повече подробности относно финансовата рамка на SEIP. И трите основни стълба на механизма за справедлив преход например зависят от много амбициозни предварителни условия, по-специално от самия фонд за справедлив преход, както и от очаквания лостов ефект на инструмента към ЕИБ за публичния сектор.

3.7. ЕИСК призовава за по-конкретно описание на предложения в Зеления пакт специален механизъм за програмата InvestEU.

3.8. ЕИСК оценява високо създаването на допълнителни предпоставки и опростяването с цел постигане на по-солидни частни инвестиции, по-специално по отношение на „зелените“ облигации. Емпиричният анализ показва ясно, че през последните години облигациите стават наистина екологосъобразни. Използването на „зелени“ облигации укрепва репутацията на емитента (осведоменост за свързаните с климата въпроси и ангажимент за устойчивост). „Зелените“ облигации станаха популярни сред широк кръг инвеститори — национални и международни, както и инвеститори, които включват принципи от екологичен, социален и управленски характер в инвестиционните си решения. Освен това големи инвестиционни банки проявяват апетит към повишено емитиране на „зелени“ облигации и по този начин спомагат за разширяване на „зеленото“ самосъзнание.

3.9. ЕИСК приветства създаването на гъвкав набор от правила за държавната помощ, които да бъдат свързани с инвестициите поради техния принос към постигането на целите на Зеления пакт, и се застъпва за предоставяне на по-широко поле на МСП, за да се даде възможност за преход към кръгово дружество. По време на възстановяването след кризата, свързана с коронавируса, ЕС следва също така да обмисли, като временен инструмент, който би могъл да бъде наречен „социално и екологосъобразно златно правило“, според което инвестициите, пряко насочени към смекчаване на последиците от изменението на климата и към намаляване на социалните неравенства и бедността (все още до голяма степен неразрешени след финансовата криза), са освобождават от фискални правила. Това ще спомогне едновременно както за стимулиране на така необходимите инвестиции по време на икономическото възстановяване след кризата с COVID-19, така и за справяне с последиците от изменението на климата и ще допринесе за социалното сближаване в целия ЕС.

3.10. Ангажиментът на Комисията да се стреми към екологосъобразно финансиране и инвестиции, като същевременно се гарантира справедлив преход за засегнатите сектори и региони, би трябвало да позволи на всички видове предприятия да се ползват от това финансиране и инвестиции и те да бъдат насърчавани и използвани като възможност местните власти да работят в партньорство с общностни инициативи, като например кооперациите за производство на енергия от възобновяеми източници.

⁽⁵⁾ Корекции в банковите пруденциални правила, за да се увеличи максимално капацитета на кредитните институции за отпускане на заеми и за покриване на загубите, като същевременно се гарантира трайната им устойчивост.

⁽⁶⁾ Становище на ЕИСК от 19 септември 2018 г. относно „Многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г.“ (ОВ С 440, 6.12.2018 г., стр. 106).

3.1.1. Екологичната амбиция на пътната карта на Зеления пакт за убеждаване на партньорите на ЕС от трети страни да действат, като гарантират съпоставимост на действията, би трябвало да приеме формата на коалиция от държави за климата, която в съответствие с препоръките на лауреатите на Нобеловата награда Tirole (2017 г.) и Nordhaus (2018 г.) категоризира държавите според емисиите им на парникови газове, за да се окаже влияние върху Световната търговска организация (СТО) в полза на тарифа за въглеродните емисии. Механизмът за „долна граница за цената на въглеродните емисии“ би могъл да се прилага или чрез схемата на ЕС за търговия с емисии, или чрез Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията, която подлежи на преразглеждане като част от Европейския зелен пакт.

4. Конкретни бележки

4.1. Гарантиране на бюджетна ефективност

4.1.1. За да се смекчи пандемията от COVID-19, ЕИСК оценява всички предложени мерки, насочени към осигуряване на подкрепа за ликвидността за секторите и предприятията чрез основаващи се на гаранциите на ЕИБ инструменти, които биха могли също да благоприятстват превръщането ѝ в банка на ЕС за климата.

4.1.2. Една от основните поуки, извлечени от извънредната хуманитарна и икономическа криза, причинена от пандемията от коронавирус, е че съществува необходимост от укрепване на Европейската функция за стабилизиране на инвестициите (ЕФСИ), която да бъде в състояние да реагира адекватно на специфичните предизвикателства пред всяка държава. Необходими са също така мерки, които ще помогнат на държавите членки да засилят използването на своите данъчни системи и публични политически стимули⁽⁷⁾, за да съживят икономиките си.

4.1.3. ЕИСК посочва също така, че предвидената реформа на Договора за европейския механизъм за стабилност (ЕМС) би трябвало да върви ръка за ръка с ВИСС и европейската схема за застраховане на депозитите (ЕСЗД). Вече са положени значителни усилия по отношение на намаляването на рисковете в банковия сектор (намаляване на необслужваните кредити, включване на минимални изисквания за собствен капитал и приемливи задължения, режим за производства по несъстоятелност и т.н.).

4.1.4. ЕИСК изразява съгласието си с ролята на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) като банка на Съюза по въпросите на климата и с важността на сътрудничеството с други финансови институции. В съответствие с принципа на пропорционалност е необходимо да се гарантира достатъчна ликвидност за всички потенциални банки, които биха могли да участват в операции в рамките на Зеления пакт.

4.2. Оптимизиране на работата на предвидените механизми и инструменти, които променят акцента на процеса на европейския семестър, като поставят ЦУР в центъра на разработването на политиките и действията на ЕС

4.2.1. Налице е необходимост от стабилна и по-амбициозна таксономия на устойчивите дейности, включваща социалните аспекти и създаваща полезни взаимодействия и обединяване с напредъка на ООН посредством подходящо интегриране на ЦУР в европейския семестър. Решенията за това как да се изразходват средства на ЕС за възстановяване следва да се ръководят от таксономия за зелено финансиране, която е валидна за целия ЕС и има за цел да насърчава инвестициите в чисти технологии.

4.2.2. ЕИСК призовава за по-закълбочено и по-добро използване на публичните статистически източници, като се укрепи ролята на Евростат за предоставяне на надеждни данни, свързани с изпълнението „от гледна точка на устойчивостта“. Би трябвало да се засили връзката с показателите за изпълнение на ЦУР на ООН и разпоредбите на ЕИБ.

4.2.3. Необходими са технологични решения за постигане на „данни с висока степен на подробност“ с разнообразен произход (до геопространствено определяне на местоположението), както и работа по съпоставимостта между държавите. Същевременно преглед на Директивата относно оповестяването на нефинансова информация (2014/95/ЕС) би могъл да допринесе за оповестяването на стандартизирана информация с високо качество, която е по-изчерпателна, релевантна и сравнима благодарение на хармонизирана методика⁽⁸⁾, като се вземат под внимание препоръките за оповестяване на свързана с климата информация, представени от Работната група на Съвета за финансова стабилност относно оповестяването на финансова информация, свързана с климата (TCFD).

⁽⁷⁾ За обхващане на положителните външни фактори.

⁽⁸⁾ Становище на ЕИСК от 17 октомври 2018 г. относно съобщението на Комисията „План за действие: Финансиране за устойчив растеж“, ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 73.

4.2.3.1. Възможност за оповестяване на нефинансова информация би трябвало да се даде и на МСП, като се предостави техническа помощ за събиране на лесни за получаване ключови данни (които да залегнат в КПИ⁽⁹⁾).

4.2.4. Динамична таксономия на устойчивите дейности: пазарните практики, които съпътстват показатели за силно въздействие, би трябвало да се оценяват и интегрират. ЕИСК подчертава важноста на проверките на пазара при подбора на подходящи проекти⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. ЕИСК подчертава, че използването на по-точни методики, когато са налични, е задължително с оглед разработване на системи за оценка, основаващи се на надеждна информация, която дружествата предоставят, за да спазват всички стандарти за финансовите продукти (етикети, „зелени“ облигации и референтните показатели за устойчиво развитие), определени в Плана за действие относно финансирането за устойчив растеж.

4.2.4.2. Необходима е обратна информация за процеса на преглед на изчисленията на въздействието от различни редакционни групи на ООН (по-специално във връзка с данъка върху въглеродните емисии и търговията с въглеродни емисии — ключов аспект за надеждни референтни показатели за устойчиво развитие).

4.2.5. ЕИСК приветства предвидения за публикуване до лятото на 2020 г. план с оценка на въздействието, имащ за цел да се повишат целите на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г., в който е включен и анализ на нуждите от инвестиции. Освен това ЕИСК призовава и за конкретизиране на въздействието, свързано с напредъка на изпълнението на Програмата на ООН до 2030 г. и на Европейския стълб на социалните права.

4.2.6. Одитните институции и другите надзорни обществени органи, като Европейската сметна палата, също би трябвало да играят допълваща роля при наблюдението на социалното въздействие на горепосочените цели за намаляване на емисиите.

4.2.7. ЕИСК изтъква възможностите на големите информационни масиви и изкуствения интелект за свързване на предпочитанията на крайните инвеститори с предназначението на инвестициите. Трябва да се анализират и предлаганите от машинното самообучение (machine learning) решения с цел пренасочване на инвестиционните потоци към специфични сектори или дейности, които включват принципи от екологичен, социален и управленски характер.

4.3. Техническа помощ

4.3.1. Предишното изграждане на капацитет на ЕК и Европейският консултантски център по инвестиционни въпроси са добра основа за създаване на портфейл от устойчиви проекти, но трябва да се приложат по-надеждни методики, които дават възможност за действително преориентиране на финансовите потоци към екологосъобразната икономика.

4.3.2. ЕИСК изразява съгласието си за осигуряване на единен портал за достъп с цел улесняване на достъпа до финансиране посредством публичните и частните организатори на проекти и посредством финансовите посредници. По отношение на МСП ЕИСК подкрепя структурното сътрудничество с неговите представителни организации.

4.4. Финансово образование (придружено от техническа помощ)

4.4.1. За гражданите, още от предучилищна възраст: европейските граждани все повече се интересуват от това, техните спестявания и инвестиции да бъдат обвързани със социални и екологични цели. Финансовата грамотност (по-задълбочено разбиране за това как функционират финансите) може да е полезна за повишаване отговорността и осведомеността на гражданите по въпросите на устойчивото финансиране, в това число определяне на подходящата роля на финансите в обществото.

4.4.2. Това се отнася за всички технически органи, които участват в процеса на Зеления пакт, и за съответните организации на гражданското общество.

⁽⁹⁾ Ключови показатели за изпълнение.

⁽¹⁰⁾ Становище на ЕИСК от 17 октомври 2018 г. относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програмата InvestEU“, ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 131.

4.5. Устойчивост на умения за предприятията

4.5.1. ЕИСК подчертава че приемането и разпространението на чисти технологии изискват умения за прилагане, приспособяване и поддръжка на тези технологии. Уменията са съществено важни и за икономиките и предприятията, работниците и предприемачите, за да се приспособяват бързо към промените вследствие на политиките в областта на околната среда или изменението на климата. Правилните умения за екологосъобразните работни места са предпоставка за осъществяването на прехода към по-екологосъобразна икономика.

4.5.2. ЕИСК подчертава, че ключова цел за приспособяването към промяната в работните места и изискванията за тях е работниците да бъдат осведомявани за новите умения, които са необходими в екологосъобразната икономика. Би трябвало да е налице ясна стратегия относно предвиждането на уменията и пътна карта за уменията, за да може работната сила да стане и да се поддържа пригодна за бъдещите промишлени нужди, и във връзка с това инвестирането в образование и обучение, както и укрепването на културата на учене през целия живот би трябвало да бъдат основа за справедлив преход на регионално равнище.

4.6. Социално отговорни обществени поръчки

4.6.1. Социално отговорните обществени поръчки са основата на екологичния преход от страна на администрациите и на борбата с корупцията, в това число насърчаването на отговорна практика посредством доставчиците на услуги.

4.6.2. ЕИСК подкрепя минимални задължителни екологични критерии или цели за обществените поръчки при секторни инициативи, финансиране от ЕС или специфично за даден продукт законодателство, като се използват екологични показатели с оглед напредъка по отношение на таксономията на ЕС. В това отношение са необходими по-всеобхватни, прозрачни и рационализирани информационни системи за екологично етикетирание (ELIS), което показва съответствие със строгите цели за устойчивост.

4.7. Механизъм за справедлив преход

4.7.1. ЕИСК приветства механизма за справедлив преход, който има голям потенциал да улесни екологосъобразния преход в специфични сектори и региони. ЕИСК отбелязва, че този механизъм не бива да се ограничава до финансиране на процесите на декарбонизация и би трябвало да се прилага успоредно със специалните механизми за стабилизиране в полза на други сектори и региони, които преминават през неблагоприятни икономически ситуации и се нуждаят от структурни реформи.

4.7.2. Механизмът за справедлив преход представлява балансирано съчетание на субсидии и финансови инструменти между програми, управлявани централно или на споделена основа, между различни видове финансови източници, както и правомощия и отговорности на няколко равнища (съюзно, национално, регионално и общинско). Следователно това първо по рода си съчетание ще изисква ново равнище на ръководство и управление.

4.7.3. Механизмът за справедлив преход би трябвало да създава нови качествени работни места в засегнатите региони. ЕИСК отбелязва, че липсващите умения вече са признати от МОТ като голямо препятствие в редица сектори, като например производството на енергия от възобновяеми източници, енергийната ефективност и ефективното използване на ресурсите, енергийното саниране на сгради, строителството с нулево потребление на енергия, услугите в областта на околната среда и производството.

4.7.4. ЕИСК призовава за висока степен на съгласуваност между предвидения за 2021 г. план за действие за социалната икономика и Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт, за да се включат инвестиции в социалната икономика при прилагането на механизма за справедлив преход.

4.7.5. В механизма за справедлив преход трябва също така да се вземат под внимание предишните усилия за декарбонизация, полагани от 1990 г. насам от всяка държава и нейните региони ⁽¹¹⁾, така че те също да могат да имат достъп до средства и да не бъдат наказани за това, че са свършили тази работа по-рано. За целта Евростат би трябвало да подобри публикуването на показателите си за регионално сближаване и регионални различия (в това число загубата на население и застаряването на населението), за да може тези територии също да се възползват от тях.

⁽¹¹⁾ Области, засегнати от затварянето на въгледобивните си съоръжения в съответствие с решение 2010/787/ЕС на Съвета.

4.8. Световно усилие посредством международно сътрудничество

4.8.1. ЕИСК приветства неотдавнашното създаване на Международната платформа за устойчиво финансиране ⁽¹²⁾, която увеличава мащаба на частните капитали в посока към екологично устойчиви финанси на световно равнище. Този форум би трябвало да се използва и за насърчаване на международното възприемане на системата за търговия с емисии.

4.8.2. ЕИСК отбелязва също, че са нужни инвестиции в областта на околната среда и климата с цел подкрепа на действия извън ЕС, по-специално в рамките на стратегията за Африка.

4.8.3. В рамките на глобалния отговор на коронавируса ЕИСК подкрепя категорично световния маратон на донорите — полагащите в световен мащаб усилия за събиране на средства за диагностика, лечение и ваксини, свързани с коронавируса.

Брюксел, 10 юни 2020 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Международната платформа за устойчиво финансиране беше стартирана на 18 октомври 2019 г. от публични власти от Аржентина, Канада, Чили, Китай, Индия, Кения, Мароко и Европейския съюз, които генерират почти половината от световните емисии на парникови газове.